

ورزش در آینه تصویر

تحلیل محتوای تصاویر کتاب‌های درسی دوره ابتدایی با محوریت ورزش

مقدمه

کودکان در عالمی بصری زندگی می‌کنند. آن‌ها بیشتر اوقات قادر نیستند شکل چیزی را که درباره‌اش می‌شنوند، در ذهنشان تصور کنند. بنابراین، حتی کلمات بسیار ساده برایشان عجیب است. کودکان برای کاوش در محیط اطراف و فهم دنیا، از شکل ظاهری اشیاء یا بازنمایی بصری آن‌ها بهره می‌گیرند. تهیه انواع کتاب‌های مصور، برای لذت بردن کودکان خردسال، از بهترین راه‌های بالا بردن شعور بصری آنان، جدا از دنیای پیرامون و تصاویر لرزان و ناپایدار صفحه تلویزیون است. از ویژگی کتاب‌های مصور آن است که دیدی چندگانه از دنیا برای کودک پدید می‌آورد و کودک را آزاد می‌گذارد تا از میان آن‌ها هر کدام را که خواست، انتخاب کند و در آخر این فرصت به او داده می‌شود که تصویر مورد نظر را تا زمانی که بتواند درک کند یا از دیدن آن لذت ببرد و یا در موردش فکر کند و پیش خود نگه دارد (صادقی، ۱۳۸۵).

نظام آموزشی فعلی کشور، یک نظام متمرکز و برنامه‌های درسی آن منحصر به کتاب درسی است که در کل کشور استفاده می‌شود (مشایخی، ۱۳۷۵). این در حالی است که با توجه به وسعت کشور، تنوع و تعدد اقوام و گونه‌های جمعیتی و مشکلات ناشی از آن (مثل دو زبانه بودن شاگردان) رشد سریع علوم و تکنولوژی و تغییر سریع در هنجارها و ارزش‌های اجتماعی، ضرورت دارد که کتاب‌های درسی با دقت کافی و تا حد امکان عاری از هر عیب و نقص و مطابق با اهداف تعیین شده و اصول علمی تألیف گردد. در این مورد، بررسی محتوای کتاب‌های درسی می‌تواند به روشن شدن مسئله کمک کند و

تحلیلی

محمد ابراهیم رزاقی
معلم تربیت بدنی و علوم ورزشی، دوره ابتدایی، کرمان
فریده ایزدی همت آبادی
مربی پرورشی، دوره ابتدایی، زرنده کرمان
مجتبی مولائی
عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زرنده
جمیله رزاقی
معلم، دوره دبیرستان، کرمان

چکیده

ایجاد تغییری کوچک در نگرش دانش آموز، شاید سبب تغییر بزرگ در توسعه و دست‌یابی به اهداف ملی کشورمان باشد. این پژوهش با هدف اصلی تحلیل محتوای تصاویر موجود در کتب درسی شش پایه تحصیلی، بر مبنای بازی‌های بومی و سنتی، بازی‌های فردی و گروهی، ابزارهای ورزشی و مکان‌های ورزشی انجام گرفت. نوع پژوهش توصیفی و کاربردی و روش اجرا تحلیل محتوا بود. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از برگه‌کد گذاری استفاده شد. روایی ابزار توسط متخصصان تأیید و پایایی ابزار با استفاده از ضریب پی اسکات ۸۳ درصد شد. جامعه آماری تحقیق را ۶۸۹۸ تصویر موجود در کتاب‌های شش پایه تحصیلی تشکیل داد که مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. نتایج تحقیق بیانگر آن بود که وضعیت مؤلفه‌های مربوط در کتب درسی مناسب نیست و در پایه دوم و ششم ابتدایی، کمبود تصاویر ورزشی بیشتر احساس می‌شود و نیازمند برنامه‌ریزی در این راستاست.

کلیدواژه‌ها: تحلیل محتوا، کتب درسی، ابتدایی

نقاط قوت و ضعف احتمالی کتاب‌های درسی را برای اصلاح و تغییر احتمالی محتوا، متناسب با اهداف تعیین شده و اصول علمی در اختیار مدیران و برنامه‌ریزان مؤلفان کتاب‌های درسی قرار دهد (یار محمدیان، ۱۳۷۷).

یکی از کاربردهای تحلیل محتوای کتاب درسی، تعیین میزان تناسب و همخوان بودن هدف‌های برنامه‌ریزی است. تحلیل کتاب درسی که با این تعبیر می‌تواند نوعی ارزش‌یابی از کتاب درسی نیز تلقی شود، دو بعد صوری و عقلانی دارد.

۱. تحلیل صوری کتاب درسی

با توجه به اینکه کتاب درسی عنصری اساسی در برنامه درسی است، در صورت جذاب و رنگی بودن، داشتن طراحی مناسب، خط زیبا با فواصل مناسب، توجه یکسان و متعادل به عواملی همچون نژاد، اقلیت، مذهب، جنسیت (تساوی دختر و پسر)، مشاغل و طبقات اجتماعی لازم است. در این بعد از تحلیل به عوامل ظاهری کتاب، همچون مواردی که اشاره شد، توجه شده و تحلیل‌گر این موارد را بررسی می‌کند.

۲. تحلیل عقلانی کتاب درسی

این بعد، اهمیت فراوانی در تحلیل یا ارزش‌یابی کتاب درسی دارد. در این زمینه می‌توان از تناسب محتوا با سطح رشد عمومی دانش‌آموزان در گروه سنی، تناسب محتوا با ساختار دانش، رشته و سطح رشد شاگردان و تناسب محتوا با تجربیات قبلی و یا علایق و انگیزه‌های دانش‌آموزان نام برد (یارمحمدیان، ۱۳۷۷).

با توجه به موارد مذکور، این تحقیق در زمره تحقیقات مبتنی بر تحلیل صوری کتاب قرار گرفته و از نظر جوان بودن تحقیق، تحقیقی که هم راستا با آن باشد موجود نبود. به‌منظور تفسیر بهتر، خلاصه‌ای از تحقیقات قبلی بدین شرح ارائه می‌شود.

هاناباس^۱ (۱۹۸۱) در مقاله‌ای با عنوان «منابع اطلاعاتی برای تصاویر کتاب‌های کودکان» اشاره می‌کند که تنوع زیاد تصویرگری کتاب‌های کودکان در گذشته و حال اکثر سلیقه‌ها را ترغیب نموده است. بیشتر علاقه‌ها یا براساس علاقه به گذشته و عمومی بوده، یا جنبه آکادمیک داشته است که سبب شده در پروژه‌های دانش‌آموزی و اشکال مختلف پژوهش اثر بگذارد. اگرچه مستندات نشان می‌دهد که در زمینه کتاب‌های تصویری کودکان، منابع اطلاعاتی همیشه آشکار و در دسترس نیست.

تیت^۲ (۲۰۰۵) در تحقیقی با عنوان «توصیف مراحل نوشتن و تصویرگری کتاب‌های تصویری کودکان» به بحث درباره ویژگی‌های تصاویر خوب و مناسب در کتاب‌های تصویری برای کودکان ۵-۸ ساله می‌پردازد و می‌گوید برای نوشتن و تصویرسازی یک کتاب تصویری برای کودکان، نخستین گام مشخص نمودن آن چیزهایی است که می‌تواند یک کتاب

تصویری را، برای گروه سنی مورد نظر، به عرصه ظهور برساند. این چیزها عبارت‌اند از:

۱. بررسی نویسنده، از ادبیات مرتبط با موضوع کتاب و تحلیل از پژوهش‌های پیشین درباره موضوع

۲. معین کردن عقاید اولیای امور در زمینه کاری مربوط
۳. گسترش نقطه نظرات متفاوت در مورد متن، تصاویر، قالب و عقاید کودکان که نظرات و یافته‌های کتابداران، مربیان، ویراستاران و نویسندگان را دربرمی‌گیرد.

۴. یافتن ناشران علاقه‌مند به چاپ و نشر کتاب‌های تصویری کودکان.

۵. در نظر گرفتن مشکلات نوشتاری (ویرایش) و تصویرگری کتاب توسط نویسنده و ارائه راه‌کارهای حل مشکلات (تیت، ۲۰۰۵).

رابین^۳ (۲۰۰۶) در مقاله‌ای با عنوان «مطالعه توصیفی از چگونگی به تصویر کشیدن آمریکایی-آفریقایی در کتاب‌های تصویری کودکان آمریکایی-آفریقایی در سال ۲۰۰۵» می‌گوید که کودکان دنیای اطراف خود را از طریق کتاب‌های درسی درک می‌کنند. تحقیقات درباره به تصویر کشیدن آمریکایی‌ها در کتاب‌های تصویری ضروری است، زیرا این کتاب‌ها فرهنگ کودکان آمریکایی آفریقایی را معرفی می‌کنند و همه کودکان نیاز دارند شخصیت‌های شبیه خودشان را ببینند. او این کتاب‌ها را بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است که اصولاً آمریکایی-آفریقایی‌ها به شکل مثبتی در کتاب‌های کودکان به تصویر کشیده شده‌اند.

اوارد^۴ (۲۰۰۸) در مقاله‌ای با عنوان «نگاهی دوباره به کتاب‌های مصور کودکان» به بحث درباره اهمیت تصاویر می‌پردازد و می‌گوید تصاویر اغلب وسیله‌ای برای جذب خوانندگان برای مطالعه کتاب است، تصاویر طرح اصلی را گسترش و بسط می‌دهند و کاری همراه با متن فراهم می‌کنند. او ارزش هر تصویر را برابر با هزار کلمه می‌داند و تصاویر را در کتاب‌های داستان به منزله قلب کتاب می‌داند.

در همین راستا این پژوهش به تحلیل محتوای کتب درسی دوره ابتدایی براساس مؤلفه‌های تصاویر معرفی ورزش‌ها، ورزش‌های فردی و گروهی، مکان‌های ورزشی و ابزارهای ورزشی پرداخته و میزان و حضور هر یک از مفاهیم مذکور را در کتب درسی بررسی کرده است.

روش‌شناسی

در این پژوهش از روش تحلیل محتوا استفاده شده است، به طوری که با مشاهده مستقیم کتاب‌های درسی بررسی تصاویر آن‌ها انجام شده است، مضاف بر اینکه در تحقیق حاضر از یک برگه کدگذاری استفاده شده است. پژوهشگر پس از مطالعه متون، منابع و پیشینه‌های مربوط و آگاهی از نقطه نظرات متخصصان و صاحب‌نظران این حوزه، معیارهای مورد نظر در این برگه کدگذاری را تهیه و تنظیم نموده است. این برگه شامل پنج گویه است که با مشاهده مستقیم کتاب‌ها تکمیل شده است. به منظور روایی برگه کدگذاری و گویه‌ها از نظر ۱۰ کارشناس خبره بهره‌گیری کردیم و روایی صوری ابزار تأیید گردید. پایایی ابزار هم با استفاده از ضریب توافق جمعی (اسکات) توسط سه پژوهشگر مسلط با نمره مناسب ۸۳ درصد تأیید شد. جامعه آماری این پژوهش را تمامی کتاب‌های درسی کلاس اول تا ششم ابتدایی سال ۹۱-۱۳۹۰ و شامل ۶۸۹۸ عکس تشکیل می‌داد که نمونه آماری نیز برابر با جامعه آماری انتخاب شد. در این تحقیق از روش آمار توصیفی بهره بردیم. در روش توصیفی فراوانی، درصد محاسبه شده و نتایج در جداول ارائه گردیده و از ضریب بی اسکات در تحلیل مقوله‌ها استفاده شده است. تمامی موارد اندازه‌گیری شده توسط نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها

در این بخش داده‌های جمع‌آوری شده، پس از محاسبه فراوانی، درصد و نتایج در جداول زیر ارائه شده است، به طوری که محقق ابتدا به تحلیل تعداد تصاویر ورزشی و غیر ورزشی در کلیه پایه‌ها اقدام کرده که نتایج آن در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. تحلیل تصاویر ورزشی و غیر ورزشی در کلیه پایه‌های تحصیلی

پایه	تصاویر ورزشی	تصاویر غیر ورزشی	تعداد کل تصاویر
اول دبستان	۴۴	۱۳۰۶	۱۳۵۰
دوم دبستان	۴	۱۰۹۴	۱۰۹۸
سوم دبستان	۳۹	۱۴۷۹	۱۵۱۸
چهارم دبستان	۳۴	۸۹۴	۹۲۸
پنجم دبستان	۴۴	۱۰۹۶	۱۱۴۰
ششم دبستان	۲۳	۸۴۱	۸۶۴
مجموع	۱۸۸	۶۷۱۰	۶۸۹۸

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که تصاویر ورزشی در بین پایه‌های تحصیلی تناسب ندارد (پایه دوم دبستان و پایه ششم دبستان) و نسبت به سایر تصاویر موجود در کتاب، بسیار ناچیز است. در بخش دوم به تحلیل تصاویر مربوط به بازی‌های بومی و سنتی، ورزش‌های فردی و گروهی، مکان‌های ورزشی و ابزار ورزشی پرداخته شده و در نهایت تحلیل جزء به جزء هر یک از موارد ذکر شده به نسبت کل تصاویر ورزشی انجام می‌شود.

جدول ۲. تحلیل تصاویر ورزشی در زمینه بازی‌های بومی و سنتی در کلیه پایه‌های تحصیلی

پایه	کل تصاویر ورزشی	تصاویر بازی‌های بومی و سنتی	نسبت درصد فراوانی تصاویر بازی‌های بومی و سنتی به کل تصاویر	درصد مجموع
اول ابتدایی	۴۴	۲	۱/۰۶	۴۰
دوم ابتدایی	۴	-	-	-
سوم ابتدایی	۳۹	-	-	-
چهارم ابتدایی	۳۴	۱	۰/۵۳	۲۰
پنجم ابتدایی	۴۴	-	-	-
ششم ابتدایی	۲۳	۲	۱/۰۶	۴۰
مجموع	۱۸۸	۵	۲/۶۵	۱۰۰

نتایج جدول ۲ بیانگر آن است که در مجموع کتب درسی از بین ۱۸۸ تصویر موجود فقط ۵ مورد (۲/۶۵ درصد) به ورزش‌های بومی و سنتی توجه شده است در ضمن در تمامی کتاب‌های درسی دوم و سوم و پنجم ابتدایی، تصویری در این خصوص موجود نبود و تفاوت زیادی بین کتاب‌های پایه‌های مختلف در این زمینه وجود داشت.

جدول ۳. تحلیل تصاویر ورزشی در زمینه بازی‌های فردی در کلیه پایه‌های تحصیلی

پایه	کل تصاویر ورزشی	بازی‌های فردی	نسبت درصد فراوانی تصاویر بازی‌های فردی به کل تصاویر	درصد مجموع
اول ابتدایی	۴۴	۹	۴/۸	۱۱/۲۵
دوم ابتدایی	۴	۱	۰/۵۳	۱/۲۵
سوم ابتدایی	۳۹	۲۱	۱۱/۲	۲۶/۲۵
چهارم ابتدایی	۳۴	۱۱	۵/۵۸	۱۳/۷۵
پنجم ابتدایی	۴۴	۲۰	۱۰/۶۳	۲۵
ششم ابتدایی	۲۳	۱۸	۹/۵۷	۲۲/۵
مجموع	۱۸۸	۸۰	۴۲/۵۷	۱۰۰

نتایج جدول ۵ بیانگر آن است که به‌طور کلی در کتب درسی از بین ۱۸۸ تصویر موجود، فقط ۸۰ مورد (۴۲/۵۷ درصد) به بازی‌های فردی توجه شده است. به‌طور خاص، در کتاب سوم ابتدایی (۱/۲۵ درصد) نسبت به کلیه کتاب‌ها به بازی‌های فردی بیشترین توجه (۲۶/۲۵ درصد) و در کتاب دوم ابتدایی کمترین توجه شده است.

جدول ۶. تحلیل تصاویر ورزشی در زمینه مکان‌های ورزشی در کلیه پایه‌های تحصیلی

پایه	کل تصاویر ورزشی	مکان ورزشی	نسبت درصد فراوانی ابزار ورزشی به کل تصاویر	درصد مجموع
اول ابتدایی	۴۴	۷	۳/۷۲	۲۹/۱۶
دوم ابتدایی	۴	-	-	-
سوم ابتدایی	۳۹	۲	۱/۶۴	۸/۳۴
چهارم ابتدایی	۳۴	۳	۱/۵۹	۱۲/۵
پنجم ابتدایی	۴۴	-	-	-
ششم ابتدایی	۲۳	۱۲	۶/۳۹	۵۰
مجموع	۱۸۸	۲۴	۱۳/۳۴	۱۰۰

نتایج جدول ۴. تحلیل تصاویر ورزشی در زمینه بازی‌های گروهی در کلیه پایه‌های تحصیلی

پایه	کل تصاویر ورزشی	بازی‌های گروهی	نسبت درصد فراوانی تصاویر بازی‌های گروهی به کل تصاویر	درصد مجموع
اول ابتدایی	۴۴	۲۹	۱۵/۴۲	۲۹/۹
دوم ابتدایی	۴	۲	۱/۰۶	۲/۰۶
سوم ابتدایی	۳۹	۱۶	۸/۵۲	۱۶/۵
چهارم ابتدایی	۳۴	۱۸	۹/۵۷	۱۸/۵۵
پنجم ابتدایی	۴۴	۲۳	۱۲/۲۳	۲۳/۷۱
ششم ابتدایی	۲۳	۹	۴/۷۹	۹/۲۷
مجموع	۱۸۸	۹۷	۵۱/۵۷	۱۰۰

نتایج جدول ۴ بیانگر آن است که در مجموع کتب درسی از بین ۱۸۸ تصویر موجود ۹۷ مورد (۵۱/۵۷ درصد) به بازی‌های گروهی توجه شده است. به‌طور خاص در کتاب اول ابتدایی (۲/۰۶ درصد) نسبت به کلیه کتاب‌ها به بازی‌های گروهی بیشترین توجه (۲۹/۹ درصد) و در کتاب دوم ابتدایی کمترین توجه شده است.

جدول ۵. تحلیل تصاویر ورزشی در زمینه مکان‌های ورزشی در کلیه پایه‌های تحصیلی

پایه	کل تصاویر ورزشی	ابزار ورزشی	نسبت درصد فراوانی ابزار ورزشی به کل تصاویر	درصد مجموع
اول ابتدایی	۴۴	۲۵	۱۳/۲	۱۸/۶۵
دوم ابتدایی	۴	۳	۱/۶	۲/۲۴
سوم ابتدایی	۳۹	۲۹	۱۵/۴۲	۲۱/۶۴
چهارم ابتدایی	۳۴	۲۰	۱۰/۶۴	۱۴/۹۲
پنجم ابتدایی	۴۴	۲۸	۱۴/۹	۲۰/۹
ششم ابتدایی	۲۳	۲۹	۴۲/۱۵	۲۱/۶۴
مجموع	۱۸۸	۱۳۴	۷۱/۲۸	۱۰۰

نتایج جدول ۶ بیانگر آن است که در مجموع کتب درسی از بین ۱۸۸ تصویر موجود ۲۴ مورد (۱۳/۳۴ درصد) آن تصاویر مربوط به مکان‌های ورزشی است و به‌طور خاص در کتاب ششم ابتدایی نسبت به کلیه کتاب‌ها به مکان‌های ورزشی بیشترین توجه (۱۳/۳۴ درصد) و در کتاب دوم ابتدایی و پنجم ابتدایی کمترین توجه شده است و عکسی در این زمینه موجود نبود.

بیشتر توجه شده است. در بعد دیگر، یعنی توجه به ابزارهای ورزشی، بیانگر این بود که در پایه چهارم و دوم دبستان نسبت به دیگر مقاطع توجه کمتری شده است، اما از بین مؤلفه‌های ذکر شده، یعنی وسایل ورزشی، بازی‌های بومی و سنتی، بازی‌های فردی و گروهی سهم تصاویر ورزشی بیشتر بود و اما در خصوص مکان‌های ورزشی ۲۴ تصویر وجود داشت که به‌طور کل در مقاطع دوم و پنجم تصویری یافت نشد.

با توجه به یافته‌های تحقیق حاضر می‌توان گفت تناسب تصاویر در بخش‌های کتب درسی مقاطع مختلف کمتر دیده شده است و در پایه‌های دوم و ششم ابتدایی کمترین توجه به تصاویر ورزشی شده است.

نتیجه‌گیری

توسعه و رشد هر کشور بر مبنای برنامه‌ریزی آن کشور است و شاید برنامه‌ریزی صحیح نیاز به پایه‌هایی صحیح و محکم دارد، این مورد احتمالاً مستلزم تهیه و تدوین کتب استاندارد است. با توجه به یافته‌های تحقیق حاضر مبنی بر ضعف تصاویر کتب درسی با محوریت ورزش، توسعه و ایجاد تصاویر در کتب جدید ضروری به نظر می‌رسد. از آنجا که چهار عامل مثل آشنایی کودکان با ابزارآلات ورزشی، ورزش‌های فردی و گروهی، مکان‌های ورزشی و بازی‌های بومی و سنتی در مقاطع پایه می‌تواند اساسی باشد، توجه به هر مؤلفه در هر مقطع با توجه به راهبرد ورزش آموزش و پرورش اساسی و ضروری است.

پیشنهادها

- ترکیب تصاویر ورزشی با درس و ترغیب یادگیری از طریق ورزش؛
- استانداردسازی کتب و تطبیق تصاویر با هدف تناسب میان هر پایه تحصیلی؛
- افزایش تصاویر مربوط به بازی‌های بومی و سنتی؛
- تناسب مناسب میان بازی‌های فردی و گروهی در هر کتاب درسی.

برنامه‌ریزی برای تدوین کتاب درسی نه تنها نباید یک امر عادی تلقی شود، بلکه نیازمند یک فعالیت راهبردی است. تنوع و گستردگی کتب درسی نسبت به سال‌های پیش نه تنها در تحقیق حاضر کم‌رنگ دیده نشده، بلکه نشان از رشد و بهبود کیفیت دارد. با وجود این تحقیق حاضر نشان داد که در بعضی از موارد و مؤلفه‌ها، مثل مؤلفه‌های ورزشی، کتاب‌های درسی با اشکالاتی روبه‌رو هستند. پایین بودن تعداد عکس‌ها یعنی ۱۸۸ تصویر نسبت به ۶۸۹۸ تصویر، عدد پایینی محسوب می‌شود و نشان از کم‌توجهی به نشان‌دادن تصاویر ورزشی در کتاب‌های شش پایه تحصیلی ابتدایی است. در بررسی ادبیات تحقیق، مواردی یافت شد که به اهمیت تصاویر می‌پردازد؛ از جمله اینکه تصاویر در کتب نقش قلب کتاب را به عهده دارند و هر تصویر معادل هزار کلمه است، اما تحقیقی که به‌صورت مستقیم نشان دهد که عکس‌ها می‌توانند سبب ترغیب فردی به سوی ورزش خاصی شوند یافت نشد، با این تفصیلات محقق این پیش‌فرض را برای خود ایجاد کرده که تصاویر حرف می‌زنند و باقی می‌مانند همانطور که تیت (۲۰۰۵)، رابین (۲۰۰۶) و اوارد (۲۰۰۸) به آن اشاره کردند. در بعدی دیگر، محقق به بررسی عوامل اساسی که دانش‌آموز باید از آن اطلاع پیدا کند و به‌عنوان عنصری اساسی در مقاطع تحصیلی پایین به آن توجه شود (با توجه به نظرات کارشناسان خیره‌ورزش) مسئله آشنایی با وسایل ورزش، ورزش‌های فردی و گروهی، مکان‌های ورزشی و در نهایت ورزش اصلی که ریشه در بازی‌ها و فرهنگی دارد که همان بازی‌های بومی و سنتی است تأکید داشت که نتایج تحقیق حاضر در هر بعد به تحلیل هر یک از کتاب‌ها در هر پایه پرداخته. در بخش بازی‌های بومی سنتی فقط پنج تصویر یافت شد و در کتب درسی پایه دوم، سوم و پنجم هیچ تصویری در این زمینه پیدا نشد. در بخش بعدی یعنی بازی‌های فردی و گروهی، هیچ‌گونه تناسبی میان تصاویر در مقاطع وجود نداشت، به‌طوری که در بعضی مقاطع تصاویر بیشتر و در بعضی مقاطع تصویر کمتر بود. شایان ذکر است که در تصاویر این کتاب‌ها به بازی‌های گروهی نسبت به بازی‌های انفرادی

منابع

۱. صادقی، فرهاد (۱۳۸۵). داستان مصور یا قصه‌های دوزبانه: یادداشت‌هایی در خصوص مصورسازی کتاب کودکان، کتاب ماه کودک و نوجوان، ۱۰۱، ۱۰۲.
۲. مشایخی، فریده (۱۳۷۵). فرایند برنامه‌ریزی آموزشی، تهران: انتشارات مدرسه.
۳. یارمحمدیان، محمد حسین (۱۳۷۷). اصول برنامه‌ریزی درسی، تهران: انتشارات یادواره کتاب.
4. Award, Barbara. (2008). Looking twice at illustrated books. Reading Horizon, 48(2), 148.
5. Hannabuss, Stuart. (1981). Sources of information for children book illustration. Journal of librarianship and information science, 13 (3), 154.
6. Rabin, Susie. (2006). A descriptive study of how African American are portrayed in award - winning African American children s picture book from 1996-2005. Mississippi State university Ufited state.
7. Tate, Kathleen. (2005). A description of the steps taken in the writing and illustrating of a childrens picture book., Dissertation, kean university.